

Stichting Het Kronendak Jaarverslag 2004

Bestuur en adviseurs

De bestuurssamenstelling in 2004 was als volgt (tussen haakjes het jaar van aftreden):

- Voorzitter : Prof.Dr.Ir. R.A.A. Oldeman, em. hoogleraar Wageningen Univ. (2007).
Vice-voorzitter : Dr.Ir. P.C. Romeijn, directeur Treemail te Heelsum (2010).
Vice-voorzitter : Prof.Dr.Ir. A.F. van der Wal, oud hoogleraar Wageningen Univ. (2006).
Penningmeester : Ir. P. Hulsebosch, adviseur Hyperion (2008).
Secretaris : Dr. Ir. L. Kuiper, senior consultant, Probos, Wageningen (2009).

Adviseurs:

- Algemeen Adviseur: Prof.Dr. C.W.P.M. Blom, Rector Magnificus Radboud Universiteit.
- Algemeen Adviseur: Ir. E. Kuiler-IJzerman, mededirecteur 'De Ommuurde Tuin' te Wageningen
- Algemeen Adviseur: Mr. R.G. Fierst van Wijnandsbergen, oud-notaris te Wageningen.
- Wetenschapsadviseur: Prof.Dr. A.M. Cleef, universitair hoofddocent UvA. buitengewoon hoogleraar Wageningen Universiteit.
- Juridisch Adviseur: Mr. P.J. Verschoof, oud-kantonrechter te Wageningen

Mevrouw Kuiler was wegens persoonlijke omstandigheden genoodzaakt af te treden als secretaris. Zij aanvaardde een adviseurschap zodat haar inzichten niet voor de stichting verloren gaan. Volgens het aftredingsschema is Dr.Ir. P.C. Romeijn afgetreden en heeft zich meteen weer herkiesbaar gesteld. Hij werd unaniem herkozen door het bestuur.

In 2004 werden 6 bestuursvergaderingen belegd (130 t/m 135) en één jaarvergadering die bijgewoond werd door alle bestuursleden, drie adviseurs en de Ruinen-hoogleraar Wolf.

Beleid en strategie

De stichting ontving in 2004 wederom onmisbare en gewaardeerde steun van derden aan haar projecten, met name wat betreft de leerstoel en het lustrum. Het beleid van de stichting om goed, innovatief onderzoek door veelbelovende onderzoekers te ondersteunen, was ook in 2004 zeer succesvol. In dit kader werd de grotere nadruk op fondsenwerving voortgezet. De fondsenwerving is sinds 2002 de portefeuille van vice-voorzitter Prof. A.F. van der Wal. Er werden voorbereidende gesprekken gevoerd en initiatieven genomen bij diverse bedrijven, die echter nog niet hebben geleid tot concrete resultaten. Zo is er bijvoorbeeld ook een brief gestuurd aan de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw van Ardenne, met het verzoek om een bijdrage aan de leerstoel, die zij helaas niet kon honoreren. Er is in oktober 2004 een nieuwe profielschets gemaakt voor de leerstoel, mede met oog op de beslissing van continuering van deze leerstoel, die in 2005 zal worden genomen. Het herzien van het huishoudelijk reglement werd uitgesteld tot 2005.

De voorzitter kwam via de Wageningse pers bij Henk Meeuwsen terecht, om hem via een ticket betaald door de stichting, en gehuisvest bij onze partner, de lodge Amazonat, naar Brazilië een CD met vogelgeluiden te laten maken. Hij vertrok eind juli voor 4 weken. Meeuwsen werd tevens gevraagd om Doce de cupuaçú en andere producten die een relatie hebben met het kronendak mee terug te nemen. Een professionele bedrijvigheid rond de verwerking van cupuaçú en een goede afzet op de Europese markt zou namelijk een zegen zijn voor de lokale bevolking. De cupuaçú-specimens zijn ter beoordeling naar Albert Heijn gestuurd. De firma heeft ze serieus onderzocht, maar concludeerde dat zij er voorsnog geen afzetmogelijkheden voor zag. Henk Meeuwsen heeft in Brazilië materiaal verzameld voor een mooie CD, waarvan op het lustrum het eerste exemplaar is aangeboden.

Op internationaal vlak werd het contact met de Jungle Lodge Amazonat nabij Manaus (Brazilië) voortgezet (www.amazonat.org). Dit contact is van belang op langere termijn. Er ligt een mooi aanbod van Van Egeraat voor stagiaires/promovendi om onderzoek te combineren met het werken als gids.

Paul Romeijn en Anne Visscher namen namens het bestuur deel aan het Canopy Event in Eden (Cornwall, UK). Hun bevindingen zijn vastgelegd in een verslag van deze bijeenkomst. Dr. Don Murray, de verantwoordelijke voor het Humid Tropical Biome aldaar, vroeg ons mee te denken over de inrichting van het epifyten-ecosysteem in het tropische bioom.

Prof. Dr. Wolf stak veel energie in de acquisitie van nieuwe projecten (o.a EU en Wotro). Hij heeft in juli 2004 met subsidie van de stichting deelgenomen aan een conferentie van de International Association for Vegetation Science (IAVS) op Hawaii en het symposium "Mountains in the Mist: Science for Conserving and Managing Tropical Montane Cloud Forests", eveneens op Hawaii.

De door onze vice-voorzitter Dr. Romeijn op internet geplaatste teksten bleven ook in 2004 veel bezoekers trekken, en werden wederom honderden malen "gedownload". De website wordt goed bijgehouden met recente informatie en publicaties: www.treemail.nl/kronendak. Romeijn heeft een CD gemaakt over de stichting op basis van informatie op de website. Deze CD kan gebruikt worden bij acquisitie.

Overige projecten

- De stichting heeft twee jonge veel belovende onderzoekers Martijn Wetering en Suzane Schonck ondersteund met hun onderzoek betreffende de ecologie van apen in het kronendak in Mexico. Twaalf april zijn Schonck en Weterings vertrokken naar Mexico voor hun veldwerk.
- Het Global Canopy Programme kreeg onze medewerking voor canopy farming binnen een groot kronendak-project. Hiertoe is een voorstel bij de EU ingediend bij het EuropeAid Program on Environment in Developing Countries / Program on Tropical Forests and other Forests in Developing Countries. Het projectvoorstel is als zodanig afgewezen, maar Prof. Wolf kreeg er een voorbereidingsopdracht.

Publicaties

- Meeuwssen, H.; 2004. The Amazon Rainforest: sounds from a peaceful wilderness. Meeuwssen natuurgeluiden, Wageningen. CD-ROM.
- Wolf, Jan H.D. 2004. *Vascular epiphytes in anthropogenic disturbed pine-oak forests in the highlands of Chiapas, Mexico*.
47th annual meeting of the International Association for Vegetation Science (IAVS) at Kailua-Kona, Hawaii Island, Hawaii, USA.
- Wolf, Jan H.D. (2004). *Using ornamental epiphytic bromeliads as a tool to help preserve cloud forests; a case study from the Highlands of Chiapas, Mexico*.
2nd International Symposium "Mountains in the Mist: Science for Conserving and Managing Tropical Montane Cloud Forests", Hawaii
- Wolf, J.H.D.; 2004. Rapportage over deelname aan het 47th Annual Symposium van de International Association of Vegetation Science, gehouden van 18-23 juli 2004 in Kona, Hawaï.
- Visscher, A.; 2004. Remarkable plants at Amazonat. CD-Rom en pagina's op de Amazonat website, ook op website van Stichting het Kronendak.

Zie www.treemail.nl/kronendak voor een complete lijst van ondersteunende publicaties vanaf 1989.

Samenwerking

Met name de samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, via de bijzondere Mej.Dr. Jakoba Ruinen-leerstoel in de Fylosfeerwetenschappen, draagt zeer bij tot de toekomstige mogelijkheden het onderzoek naar het kronendak te intensiveren en universitair onderwijs op dit gebied te ontwikkelen.

Zonder deze bij name te noemen wordt hier dankbaar de vruchtbare samenwerking met en concrete steun van een aantal particuliere organisaties gememoreerd, die veel bijdroegen aan uitvoering en voorbereiding van projecten in en betreffende het kronendak en aan de financiering van de bijzondere leerstoel.

Mej. Dr. Jakoba Ruinenfonds

Prof. Wolf, bijzonder hoogleraar van onze stichting op de Mej.dr. Jakoba Ruinenleerstoel in de Fylosfeerwetenschappen (Universiteit van Amsterdam) ontplooid in 2004 een indrukwekkende activiteit. Onder anderen werd verkennend fylosfeeronderzoek onder zijn leiding door de stichting in belangrijke mate financieel gesteund. Ook werden nieuwe cursussen ontwikkeld en gedoceerd aan de UvA over kronendak en fylosfeer. Een overzicht van de activiteiten van prof. Wolf is als bijlage bijgevoegd.

Mr. C.Th.F. Thurkowprijs en lustrum

Op 26 februari 2004 is het Reglement van de Thurkowprijs herzien en goedgekeurd. Op 23 juni waren er negen inzendingen voor de Thurkowprijs binnen gekomen. Deze zijn beoordeeld door een speciaal ingestelde onafhankelijke jury, die bestond uit de heer J.F. Sala, burgemeester der gemeente Sluis, de heer Drs. F.J. Engelsma, hoofd educatie Artis, de heer B. Bakker (reporter KRO), de heer Ir. J. Kruf (gemeentesecretaris Roosendaal), de heer Prof.dr. J. Sevink (Directeur IBED UvA), de heer Ir. R. Taselaar (elektronisch uitgever) en de heer Dr. ir. P.C. Romeijn (als vertegenwoordiger bestuur Stichting). De inzending van Anne Visscher

is door de jury als prijswinnaar voorgedragen terwijl de inzending van Maaïke de Jong werd genomineerd voor een aanmoedigingsprijs .

Het derde lustrum was een hoogtepunt van onze activiteiten in 2004. Het is op 15 oktober gehouden in de aula van de Radboud Universiteit Nijmegen en er namen 45 genodigden aan deel. Bij deze gelegenheid is de Thurkowprijs uitgereikt door mevrouw Thurkow. Dr.ir. Willie T.M. Smits en Drs. Willem Beekman hielden een voordracht, en Ing. Meeuwsen presenteerde zijn audio-CD van Amazonat met een korte inleiding. De voordrachten zijn na afloop samengevat en gebundeld, en via E-mail en als papieren versie verspreid.

Gedaan te Wageningen, 2 juni 2005
Dr. Ir. L. Kuiper, secretaris

Bijlage 1: Activiteiten van de hoogleraar van de Ruinen-leerstoel in 2004

ONDERWIJS

Promoties

Juni, 2004

Lid promotiecommissie van Alvaro Duque Montoya

Titel proefschrift: *Plant diversity scaled by growth forms along spatial and environmental gradients; a study in the rain forests of NW Amazonia.*

Gegeven cursussen

November 2004.

College MSc course Natuurbeheer en Biodiversiteit (IB 303)

‘Epifyten: diversiteit en duurzame exploitatie’

December 2004.

Colleges, 6 uur, cursus tropische ecologie (IB 304) + excursie naar de Hortus Botanicus, Amsterdam

Stage begeleiding

Begeleiding promotieonderzoek Drs. Alfredo Cascante aan

Demographic and genetic population structure and breeding system of an abundant and a sparse epiphytic bromeliad in primary and secondary montane forests, Colombia. (Dit onderzoek is verplaatst naar Monteverde, Costa Rica).

De heer Cascante is vrijwel klaar met het schrijven van zijn indrukwekkende thesis welke uit 11 hoofdstukken zal bestaan. Hiervan zullen er 9 worden aangeboden aan wetenschappelijke tijdschriften (twee reeds geaccepteerd).

Begeleiding promotieonderzoek Mariana Apareciada Carvalhaes aan

The response of epiphytic bromeliads to anthropogenic disturbance of caixeta (Tabebuia cassinoides) Atlantic rain forest in Brazil. Universiteit van Sao Paulo.

Begeleiden stage MSc studenten:

Hanneke de Leeuw (in prep.) *Bromeliad distribution and establishment along on a perpendicular transect of forest edges, Monteverde, Costa Rica.*

Noemi von Meijenfeldt (in prep.) *Differences in seed influx, seedling survival and microclimate between forest interiors, forest edges and solitary trees in a fragmented tropical, wet premontane forest, Costa Rica.*

Ana Maria Benavides Duque (in prep.) *Spatial distribution of epiphytes in anthropogenic disturbed Amazonian lowland rain forest, Amacayaco, Colombia.*

Afgeronde MSc stages:

Martine van Zijl (2004). *Toward the sustainable use of Tillandsia species; epiphytic bromeliads of ceremonial value for indigenous people in the highlands of Chiapas, Mexico.*

Federica Armandillo (2004). *Differences in life history of two co-dominant epiphytic bromeliads in the highlands of Chiapas, Mexico: Tillandsia guatemalensis and Tillandsia vicentina.*

Publicaties ivm onderwijs

December 2004 Update Syllabus cursus tropische ecologie: 'Diversity, ecology, phytogeography and sustainable use of epiphytes in the canopy of the tropical forest'. 48 pp.

REVIEWS

January, 2004

Review The Bryologist

Title: *Canopy and understorey diversity of epiphytic bryophytes in a mountain cloud forest in the Venezuelan Andes.*

Author: Yelitza León V.

January, 2004

Review Journal of Biogeography

Title: *Diversity and biogeography of vascular epiphytes in western Amazonia (Yasuni, Ecuador).*

Authors: Holger Kreft, Nils Koster, Wolfgang Kuper, Jurgen Nieder and Wilhelm Barthlott.

March, 2004

Review Journal of Tropical Ecology

Title: *Rainforests, drip-tips, and epiphylls: new evidence to explain an old mystery*

Authors: Robert Lücking and Andrea Bernecker-Lücking

April, 2004

Review Journal of Biogeography (revision)

Title: *Chorology and historical biogeography of species of Asteraceae (Euasterids, Asterales), endemic to temperate forests of the Sierra Madre Oriental, Mexico.*

Authors: Gonzalez-Zamora et al.

November 2004

Review Plant Ecology

Title: *Altitudinal changes in the floristic structure of high-Andean plant communities in response to the presence of the cushion plant Azolla monantha (Apiaceae).*

Authors: Constanza L. Quiroz, Ernesto I. Badano and Lohengrin A. Caviares.

December 2004-12-22

Review The Bryologist

Title: *Epiphytic Bryophyte Diversity in Lowland Rain Forest and an Old Field in Chiapas, Mexico.*

Authors: Clementina Equihua and S. Rob Gradstein

PUBLICATIES

Abstracts

- Wolf, Jan H.D. 2004. *Vascular epiphytes in anthropogenic disturbed pine-oak forests in the highlands of Chiapas, Mexico*.
47th annual meeting of the International Association for Vegetation Science (IAVS) at Kailua-Kona, Hawaii Island, Hawaii, USA.
- Wolf, Jan H.D. (2004). *Using ornamental epiphytic bromeliads as a tool to help preserve cloud forests; a case study from the Highlands of Chiapas, Mexico*.
2nd International Symposium "Mountains in the Mist: Science for Conserving and Managing Tropical Montane Cloud Forests", Hawaii
- Wolf, Jan H.D. (submitted). *The response of epiphytes to anthropogenic disturbance of pine-oak forests in the highlands of Chiapas, Mexico*.
4th International Canopy Conference, Leipzig, 2005.

Book chapters

- Wolf, Jan H.D. & Alejandro Flamenco-S. (in press). *Distribución y riqueza de epífitas en Chiapas*. In: Diversidad biológica de Chiapas (González-Espinosa M, Ramírez-Marcial N, Ruiz-Montoya L, eds). Mexico DF.
- Wolf, Jan H.D. (in press). *The vascular epiphytes of the pine-oak forests of Chiapas, southern Mexico, and their potential use as a tool for conservation*. In: Ecology and conservation of neotropical montane oak forests (Kappelle M, ed): Ecological Series; Springer Verlag.
- Wolf, Jan H.D. (in press). *Embracing epiphytes in sustainable forest management: a pilot study from the Highlands of Chiapas, Mexico*. In: Tropical montane cloud forests (Scatena et al., eds.). Hawaii: University of Hawaii.

Journals

- Wolf, Jan H.D. (in press). The response of epiphytes to anthropogenic disturbance of pine-oak forests in the highlands of Chiapas, Mexico. *Forest Ecology and Management*
- Cascante-Marín, Alfredo, Jan H.D. Wolf, J. Gerard B. Oostermeijer, J.C.M. den Nijs, Oscar Sanahuja & Alejandro Durán-Apuy (submitted) *Differences in epiphytic bromeliad communities between secondary and mature forest in a tropical premontane forest, Costa Rica* (Basic and Applied Ecology)
- Cascante-Marín, Alfredo, J. Gerard B. Oostermeijer, Jan H. D. Wolf & Hans C. M. den Nijs (in press). *Reproductive biology of the epiphytic bromeliad *Werauhia gladioliflora* in a premontane tropical forest*. (Plant Biology)

REIZEN

Maart Rio de Janeiro/Sao Paulo/Iguapi - Brazilië

Contacten gelegd met tbv EC aanvraag met

- Sociedade de Ensino Superior Estácio de Sá (universiteit)
- The Grumari community at the Grumari Municipal Park
- Secretaria Municipal de Meio Ambiente in Rio de Janeiro

Contacten gelegd tbv het promotieonderzoek van Mariana Apareciada Carvalhaes aan *The response of epiphytic bromeliads to anthropogenic disturbance of caixeta (Tabebuia cassinoides) Atlantic rain forest in Brazil* met

- Universidad de Sao Paulo (USP)
- Iguapi community

Bezoek veldwerklocaties, Caixeta bos, Iguapi.

Juli/Augustus Hawaii.

47th annual meeting of the International Association for Vegetation Science (IAVS) at Kailua-Kona, Hawaii Island, Hawaii, USA. (2004)

2nd International Symposium "Mountains in the Mist: Science for Conserving and Managing Tropical Montane Cloud Forests", Hawaii. (2004).

INGEDIENDE PROJECTVOORSTELLEN

Vooraanvragen

Hoofdaanvrager bij de Europese Commissie, EuroDIVERSITY programme (2004). *Making rational use of ornamental bromeliads as a conservation tool: a case study in caixeta (Tabebuia cassinoides) Atlantic Rain forest, Brazil (ECOBROMA)*
Afgewezen.

Hoofdaanvrager bij Critical Ecosystem Partnership Fund, CEPF (2004). *Making rational use of ornamental bromeliads as a tool for forest conservation and community development in Latin America*. In review

Hoofdaanvrager bij IUCN-NL (2004). *Community empowerment and forest conservation via tissue culture propagation of ornamental and sacred plants in the Highlands of Chiapas, Mexico*. In review

Uitgewerkte volledige aanvragen

Hoofdaanvrager bij de Europese Commissie, EuropeAid Program on Environment in Developing Countries / Program on Tropical Forests and other Forests in Developing Countries (2004). *Making rational use of ornamental bromeliads as a tool for forest conservation and community development in Latin America*.
Afgewezen.

Hoofdaanvrager bij WOTRO (2004). *The biological control of coffee leaf pathogens by mycoparasites in Costa Rica: a new approach*. Afgewezen.

Medeaanvrager bij WOTRO (2004). *Adaptation of bromeliads to global warming: effects of variation in Crassulacean Acid Metabolism (CAM) on bromeliad diversity in Monteverde, Costa Rica*. Afgewezen.